

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ-ПЛОВДИВ
МЕДИЦИНСКИ КОЛЕЖ

ПРОГРАМА

ПО

АНАТОМИЯ

за придобиване на образователно - квалификационна степен
„професионален бакалавър” по специалност „Рентгенов лаборант”
и професионална квалификация „Рентгенов лаборант”

Приета от Катедрен съвет на 11.06. 2020г.

Одобрена от Директор на Медицински колеж

/Доц. М. Божкова, ДМ/

Пловдив 2020

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ
МЕДИЦИНСКИ КОЛЕЖ

Наименование на дисциплината:

„Рентгенов лаборант”

Вид на дисциплината съгласно ЕДИ:

Задължителна

Ниво на обучение:

Професионален бакалавър

Форми на обучение:

Лекции, упражнения, самоподготовка.

Продължителност на обучение:

Един семестър

Хорариум:

45 часа лекции, 15 часа упражнения

Помощни средства за преподаване:

Мултимедийни презентации, дискусии, демонстрация на анатомични препарати.

Форми на оценяване:

Писмен изпит.

Формиране на оценката:

Писмен изпит.

Аспекти при формиране на оценката:

Писмено развитие на въпрос от конспект.

Семестриален изпит:

Да /писмен изпит/

Държавен изпит:

Не

Водещ преподавател:

Хабилитиран преподавател от катедра „Анатомия, хистология и ембриология”.

Катедра: „Анатомия, хистология и ембриология”.

АНОТАЦИЯ

Познанията за нормалната структура на тъканите, органите и системите, и техните топографски взаимоотношения в човешкия организъм са основа за надграждане на знанията за патологичните промени в тях. Ето защо с изучаването на нормалната анатомия на човека започва овладяването на всяко равнище на медицинската наука.

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Да запознае студентите с нормалната морфология на човека и топографските отношения на органите и системите в човешкото тяло.

- Да запознае студентите с историята на анатомичната наука.
- Да запознае студентите с анатомичната номенклатура.
- Да запознае студентите с общите принципи на устройството на човешкото тяло.
- Да запознае студентите с устройството на клетките и тъканите в човешкия организъм.
- Да запознае студентите конкретно с устройството на органите и системите в човешкото тяло.
- Да запознае студентите с топографията на органите.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

След приключване на обучението студентите трябва да имат следните познания и умения:

- Теоретични знания на студентите: да знаят имената на структурите на български и латински; да познават строежа на тъканите и органите; общи познания за топографията на органите.
- Практически умения – няма такива.

УЧЕБЕН ПЛАН

Дисциплина	Изпити	Часове			Часове по години и семестри					
	Семестър	Общо	Лекции.	Упражн.	I	II	III	IV	V	VI
Рентгенов лаборант	I	45	45	15	1/1					

ПРОГРАМА ЗА ЛЕКЦИИ

I курс, I семестър

№	ТЕМА	ЧАСОВЕ	ДАТА
1.	<i>Въведение, клетки, тъкани.</i> Въведение в нормалната морфология на човека. Анатомична номенклатура. Клетка – строеж. Тъкани – видове.	3ч.	
2.	<i>Двигателен апарат. Кости и свързването им.</i> Костта като орган. Видове свързвания на костите. Кости и стави на гръден кош, гръбначен стълб, горен и долен крайник. Череп.	3ч.	
3.	<i>Двигателен апарат. Кости и свързването им.</i> Костта като орган. Видове свързвания на костите. Кости и стави на гръден кош, гръбначен стълб, горен и долен крайник. Череп.	3ч.	
4.	<i>Двигателен апарат. Мускули.</i> Мускулът като орган. Мускули на главата, шия, гръб, корем, горен и долен крайник.	3ч.	
5.	<i>Сърдечно-съдова система.</i> Сърце – описание. Кръвоносни съдове – принципно устройство. Съдове на малкия кръг на кръвообращение. Съдове на големия кръг на кръвообращение.	3ч.	

6.	<i>Лимфна система.</i> Лимфа. Лимфни съдове. Лимфни органи – лимфни възли, сливици, слезка, тимус – устройство.	3ч.	
7.	<i>Храносмилателна система.</i> Принципно устройство на кух и паренхимен орган. Органи на храносмилателния тракт – устна кухина, гълтач, хранопровод, стомах, тънко и дебело черво.	3ч.	
8.	<i>Храносмилателна система.</i> Храносмилателни жлези – големи слюнчени жлези, черен дроб, панкреас. Перитонеум.	3ч.	
9.	<i>Дихателна система.</i> Органи – класифициране. Строеж на носна кухина, гръклян, трахея, бял дроб. Плевра.	3ч.	
10.	<i>Отделителна система.</i> Органи – класифициране. Строеж на бъбрек, пикочопровод, пикочен мехур. Образование на урината.	3ч.	
11.	<i>Полова система.</i> Мъжка полова система - строеж на тестис, семепровод, полови жлези, мъжка уретра. Женска полова система – строеж на яйчник, маточна тръба, матка, влагалище. Външни полови органи.	3ч.	
12.	<i>Ендокринна система.</i> Класификация на жлезите. Хипофиза, епифиза, щитовидна жлеза, околощитовидни жлези, надбъбречна жлеза. APUD система.	3ч.	
13.	<i>Нервна система.</i> Общо учение за нервната система. Гръбначен мозък, гръбначномозъчни нерви. Главен мозък – части. Обвивки. Черепно-мозъчни нерви.	3ч.	
14.	<i>Нервна система.</i> Общо учение за нервната система. Гръбначен мозък, гръбначномозъчни нерви. Главен мозък – части. Обвивки. Черепно-мозъчни нерви.	3ч.	
15.	<i>Сетивни органи.</i> Орган на слуха и равновесието. Орган на зрението. Орган на вкуса, на обонянието. Устройство, функциониране. Кожа.	3ч.	

ОБЩО: 45 ч.

ПРОГРАМА ЗА УПРАЖНЕНИЯ

I курс, I семестър

№	ТЕМА	ЧАСОВЕ	ДАТА
1.	<i>Двигателен апарат.</i> Демонстрация на кости и стави на гръбначен стълб, гръден кош.	1ч.	
2.	<i>Двигателен апарат.</i> Демонстрация на кости и стави на горен и долен крайник.	1ч.	
3.	<i>Двигателен апарат.</i> Демонстрация на череп.	1ч.	
4.	<i>Двигателен апарат.</i> Демонстрация на мускули.	1ч.	
5.	<i>Двигателен апарат.</i> Демонстрация на мускули.	1ч.	
6.	<i>Вътрешни органи.</i> Демонстрация на сърдечно – съдова система.	1ч.	
7.	<i>Вътрешни органи.</i> Демонстрация на лимфна система.	1ч.	
8.	<i>Вътрешни органи.</i> Демонстрация на храносмилателна система.	1ч.	
9.	<i>Вътрешни органи.</i> Демонстрация на дихателна система.	1ч.	
10.	<i>Вътрешни органи.</i> Демонстрация на отделителна система.	1ч.	
11.	<i>Вътрешни органи.</i> Демонстрация на полова система.	1ч.	

12.	<i>Вътрешни органи.</i> Демонстрация на полова система.	1ч.	
13.	<i>Вътрешни органи.</i> Демонстрация на нервна система.	1ч.	
14.	<i>Вътрешни органи.</i> Демонстрация на нервна система.	1ч.	
15.	<i>Вътрешни органи.</i> Демонстрация на сетивни органи.	1ч.	

ОБЩО: 15 ч.

ЛЕКЦИИ – ТЕЗИСИ

Лекция № 1 – 3 часа

Въведение, клетки, тъкани.

1. Въведение в нормалната морфология на човека.
2. Анатомична номенклатура.
3. Клетка – строеж.
4. Тъкани – видове.

Лекция № 2 – 3 часа

Двигателен апарат. Кости и свързването им.

1. Костта като орган.
2. Видове свързвания на костите.
3. Кости и стави на гръден кош, гръбначен стълб.

Лекция № 3 – 3 часа

Двигателен апарат. Кости и свързването им.

1. Кости и стави на горен и долен крайник.
2. Череп.

Лекция № 4 – 3 часа

Двигателен апарат. Мускули.

1. Мускулят като орган.
2. Мускули на главата, шия, гръб, корем, горен и долен крайник.

Лекция № 5 – 3 часа

Сърдечно-съдова система.

1. Сърце – описание.
2. Кръвоносни съдове – принципно устройство.
3. Съдове на малкия кръг на кръвообращение.
4. Съдове на големия кръг на кръвообращение.

Лекция № 6 – 3 часа

Лимфна система.

1. Лимфа.
2. Лимфни съдове.
3. Лимфни органи – лимфни възли, сливици, слезка, тимус – устройство.

Лекция № 7 – 3 часа

Храносмилателна система.

1. Принципно устройство на кух и паренхимен орган.
2. Органи на храносмилателния тракт – устна кухина, гълтач, хранопровод, стомах, тънко и дебело черво.

Лекция № 8 – 3 часа

Храносмилателна система.

1. Храносмилателни жлези – големи слюнчени жлези, черен дроб, панкреас.
2. Перитонеум.
3. Перитонеална кухина

Лекция № 9 – 3 часа

Дихателна система.

- 1.Органи – класифициране.
- 2.Строеж на носна кухина, гръклян, трахея, бял дроб.
- 3.Плевра

Лекция № 10 – 3 часа

Отделителна система.

- 1.Органи – класифициране.
- 2.Строеж на бъбрек, пикочопровод, пикочен мехур.
- 3.Образуване на урината.

Лекция № 11 – 3 часа

Полова система.

- 1.Мъжка полова система - строеж на тестис, семепровод, полови жлези, мъжка уретра.
- 2.Женска полова система – строеж на яйчник, маточна тръба, матка, влагалище. Външни полови органи.

Лекция № 12 – 3 часа

Ендокринна система.

- 1.Класификация на жлезите.
- 2.Хипофиза, епифиза,
- 3.Щитовидна жлеза, околощитовидни жлези
- 4.Надбъбречна жлеза. APUD система.

Лекция № 13 – 3 часа

Нервна система.

- 1.Общо учение за нервната система.
- 2.Гръбначен мозък, гръбначномозъчни нерви.
- 3.Главен мозък – мозъчен ствол, малък мозък.

Лекция № 14 – 3 часа

Нервна система.

- 1.Главен мозък – краен мозък.
- 2.Обвивки.
- 3.Черепно-мозъчни нерви.
- 4.ВНС

Лекция № 15 – 3 часа

Сетивни органи.

- 1.Орган на слуха и равновесието.
- 2.Орган на зрението.
- 3.Орган на вкуса, на обонянието. Устройство, функциониране.
- 4.Кожа.

У П Р А Ж Н Е Н И Я – Т Е З И С И

Упражнение № 1 – 1 час

Двигателен апарат.

1. Демонстрация на кости и стави на гръбначен стълб, гръден кош, горен и долен крайник.
2. Демонстрация на череп.
3. Демонстрация на мускули.

Упражнение № 2 – 1 час

Двигателен апарат.

1. Демонстрация на кости и стави на гръбначен стълб, гръден кош, горен и долен крайник.
2. Демонстрация на череп.
3. Демонстрация на мускули.

Упражнение № 3 – 1 час

Двигателен апарат.

1. Демонстрация на кости и стави на гръбначен стълб, гръден кош, горен и долен крайник.
2. Демонстрация на череп.
3. Демонстрация на мускули.

Упражнение № 4 – 1 час

Двигателен апарат.

1. Демонстрация на кости и стави на гръбначен стълб, гръден кош, горен и долен крайник.
2. Демонстрация на череп.
3. Демонстрация на мускули.

Упражнение № 5 – 1 час

Двигателен апарат.

1. Демонстрация на кости и стави на гръбначен стълб, гръден кош, горен и долен крайник.
2. Демонстрация на череп.
3. Демонстрация на мускули.

Упражнение № 6 – 1 час

Вътрешни органи.

Демонстрация на сърдечно-съдова система.

Упражнение № 7 – 1 час

Вътрешни органи.

Демонстрация на лимфна система.

Упражнение № 8 – 1 час

Вътрешни органи.

Демонстрация на храносмилателна система.

Упражнение № 9 – 1 час

Вътрешни органи.

Демонстрация на дихателна система.

Упражнение № 10 – 1 час

Вътрешни органи.

Демонстрация на отделителна система.

Упражнение № 11 – 1 час

Вътрешни органи.

Демонстрация на полова система.

Упражнение № 12 – 1 час

Вътрешни органи.

Демонстрация на ендокринна система.

Упражнение № 13 – 1 час

Нервна система.

Демонстрация на централна нервна система.

Упражнение № 14 – 1 час

Нервна система.

Демонстрация на периферна нервна система.

Упражнение № 15 – 1 час

Сетивни органи.

Демонстрация на сетивни органи.

ИЗТОЧНИЦИ ЗА САМОСТОЯТЕЛНА ПОДГОТОВКА

Анатомия на човека – учебник за специалностите в медицинските колежи, медицински сестри, акушерки, фармацевти, биолози, педагози, кинезитерапевти. Ред. Проф. д-р Г. Балтаджиов, дмн. IV допълн. и редакт. изд., 2018 Изд. „Лакс бук” ЕООД, Пловдив **ISBN 978-619-189-022-4**

КОНСПЕКТ ПО АНАТОМИЯ ЗА РЕНТГЕНОВИ ЛАБОРАНТИ

1. Клетка – строеж, деление.
2. Тъкани – епителна, съединителна, кръвна.
3. Тъкани – мускулна, нервна.
4. Двигателен апарат. Кости – костта като орган. Свързвания на костите – видове.
5. Череп – кости, темпоромандибуларна става.
6. Двигателен апарат. Кости и свързванията им на гръбначен стълб и гръден кош
7. Двигателен апарат. Кости и стави на горен и долен крайник.
8. Мускули. Устройство. Мускулни групи на глава и шия.
9. Мускули. Устройство. Мускулни групи на трупа.
10. Мускули. Устройство. Мускулни групи на горен и долен крайник.
11. Сърдечно-съдова система. Сърце.
12. Сърдечно-съдова система. Съдове – видове, устройство. Малък кръг на кръвообращение.
13. Съдове на голям кръг на кръвообращение. Аорта – клонове.
14. Венозна система. Вени: устройство, видове. Вени на големия кръг на кръвообращение. Капиляри
15. Лимфна система.
16. Храносмилателна система - устна кухина: устройство, стени, език, зъби.
17. Храносмилателна система - слюнчени жлези. гълтач, хранопровод.
18. Храносмилателна система - стомах, тънко и дебело черво.
19. Храносмилателна система - черен дроб, жлъчен мехур, панкреас, перитонеум.
20. Дихателна система – нос, носна кухина, околоносни синуси, ларинкс.
21. Дихателна система – трахея, бял дроб, плевра.
22. Отделителна система. Бъбрек.
23. Отделителна система. Пикочопроводи, пикочен мехур, пикочен канал.
24. Ендокринна система – хипофиза, епифиза,
25. Ендокринна система - щитовидна жлеза, околощитовидни жлези, надбъбречни жлези.
26. Мъжка полова система – тестис, епидидимис, семепровод, семенна връв.
27. Мъжка полова система. Простата, семенно мехурче, булбоуретрални жлези, мъжки полов член, скротум.
28. Женска полова система - яйчник, матка, маточна тръба.
29. Женска полова система - влагалище, външни полови органи, тазова диафрагма.
30. Нервна система. Гръбначен мозък, гръбначномозъчни нерви /сплитове/.
31. Нервна система. Мозъчен ствол. Продълговат мозък, мост, среден мозък, междинен мозък, малък мозък.
32. Нервна система. Краен мозък - части, устройство. Мозъчни стомахчета. Обвивки. Кръвоснабдяване.
33. Проводни системи. Черепно-мозъчни нерви. Вегетативна нервна система.
34. Сетивни органи - орган на зрението
35. Сетивни органи - орган на слуха и равновесието.
36. Сетивни органи - орган на вкуса, орган на обонянието. Кожа.

Изготвил програмата: Доц. д-р А. Балтаджиев, ДМ

Утвърдил: Доц. д-р С. Новаков, ДМ

